

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po neveřejném ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze jako soudu porotního ze dne 10. června 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem násilného smilstva podle § 125 tr. zák.

Důvody :

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 344 čís. 4 tr. ř. pro domnělé porušení předpisu § 151 čís. 3 tr. ř., podle něhož nesmějí býti pod zmatečností výpovědi slyšeny za svědky osoby, jež v čase, kdy mají svědectví vydati, nejsou pro svůj tělesný nebo duševní stav s to, by vypověděly pravdu. Tvrdí se to o hlavní svědkyni Marii P-ové proto, že byla ve zprávě ústavu pro hluchoněmé, soudními lékaři, i v obžalovacím spise označena za duševně zaostalou, omezenou, slabomyslnou a při opětovných výsleších výpověď o dnu znásilnění měnila, udávajíc nejprve leden 1928, později květen 1927, pak srpen, pak znovu květen a posléze při hlavním přelíčení den 24. prosince v zimě. Tyto poukazy zmateční stížnosti jsou ovšem správné, než přes to nelze duševní stav svědkyně podle všech výsledků provedeného řízení označiti za takový, jaký v onom ustanovení předpokládá zákon jako překážku svědectví. Ze srovnání s ustanovením § 170 čís. 5 tr. ř. vychází, že mdlá schopnost vnímací nebo rozpomínací, jež i tu musí býti značná, jest jen překážkou přísahy, nikoliv však i svědeckého výslechu; pro vyloučení ze svědectví ve smyslu § 151 čís. 3 tr. ř. musila by býti zjištěna naprostá nezpůsobilost osoby vypověděti pravdu, podmíněná stavem a povahou její mysli. Toho však u svědkyně Marie P-ové není.

Čís. 3866.

I devítiletý hoch, který sadaři sbírá a přisvojuje si spadané ovoce, může se podle okolností případu jeviti sadaři jako osoba nebezpečná jeho majetku (§ 93 tr. zák.).

Nebezpečnost osoby pachatelem napadené nedovoluje mu, by při svém zákroku libovolně překročoval meze nutné svépomoci (§§ 19 a 344 obč. zák. a § 2 písm. g) tr. zák.); učinil-li tak, jest zjistiti jeho vědomí o protiprávnosti použitého násilí (vědomí o protiprávnosti předsevzatého jednání, přesahujícího co do vhodnosti použitých prostředků a co do účelnosti nezbytnou potřebu).

(Rozh. ze dne 8. května 1930, Zm I 65/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Čes. Budějovicích ze dne 21. října 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 93 tr. zák. a přestupkem podle § 411 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a uložil nalézacímu soudu, by věc znova projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný, přistihnuv 9letého Jana P-a, jak si odnáší z jeho sadu něco ovoce, uchopil ho za krk, přivlekl k blízkému stromu a přivázal ho k němu motouzem tak, že mu uvázal ruce nad hlavou, pak ho spolíčkoval několika údery přes obličej, až hoch krvácel z nosu, a odvázal ho teprve po více než 5 minutách na zakročení jeho matky; zjišťuje, že tak úmyslně a vědomě překážel Janu P-ovi v užívání osobní svobody, nemaje příčiny pokládati hoča za zločince nebo míti ho důvodně za škodlivého nebo za nebezpečného člověka. Zmateční stížnost obžalovaného, uplatňující ve směru odsouzení pro zločin podle § 93 tr. zák. zmatečnosti § 281 čís. 5 a 9 písm. a) tr. ř., vytýká rozsudku právem, že neřeší náležitě subjektivní stránku zločinu. Rozsudek se nezabývá účelem zažalovaného činu, ponechává bez povšimnutí vše, co ve směru tom vyšlo najevo v řízení před nalézacím soudem. Obžalovaný, který byl jen stručně o činu vyslechnut, se k němu doznal a uvedl, že hoča přivázal, »by ho postrašil, by ovoce nekradl«. Podle výpovědi Anny M-ové u četnictva pravil chlapci: »teď tě kluku přivážu, než přijde ten starý hlídač, co ti to jablko dal«. Tyto skutečnosti jakož i doznání Jana P-a, že si přisvojil několik kousků ovoce ze sadu obžalovaného a že mu nepravdivě udal, že je dostal od hlídače, měly býti nalézacímu soudu podnětem, by především rozhodl a odůvodnil, zda a proč lze Jana P-a považovati za osobu nebezpečnou pro majetek obžalovaného či nikoliv, pokud se týče, zda obžalovaný podle okolností případu mohl ho důvodně za takového považovati; dále, by se soud, přihlížeje k oněm skutečnostem, zabýval pečlivěji úmyslem pachatelovým, by skutkově zjistil, čeho chtěl jednáním docíliti, případně by zjišťoval i jeho vědomí o povaze a okolnostech za vinu mu kladeného jednání, pokud se dotýkají skutkové podstaty zločinu veřejného násilí podle § 93 tr. zák. nebo jiného trestného činu v úvahu přicházejícího. Rozsudek ovšem praví stručně, že obžalovaný úmyslně a vědomě překážel Janu P-ovi v užívání osobní svobody, »nemaje zajisté za daného stavu věci příčiny pokládati 9letého chlapce pro několik padanek ze země sebraných za zločince nebo míti ho důvodně za škodlivého nebo za nebezpečného člověka«; leč tento výrok nevyhovuje předpisu § 270 čís. 5 tr. ř., ano nelze z něho seznati, jakými úvahami se nalézací soud řídil, rozhoduje právní otázky a zamítaje přednesené námitky. Nelzeť prostě popříti nebezpečnost 9letého pachatele domnělého trestného činu; i 9letý hoch, který sadaři sbírá a přisvojuje si spadané ovoce, může se podle okolností případu jeviti sadaři jako osoba nebezpečná jeho majetku, neboť odnímá mu předměty, z nichž by jejich vlastník mohl po případě vhodným způsobem nabýti majetkového prospěchu. Nebezpečnost osoby pachatelem napadané mu však nedovoluje, by při svém zároku libovolně překročoval meze nutné svépomoci (§§ 19 a 344 všeob. obč. zák. a § 2 písm. g) tr. zák.); učinil-li tak, jest zjistiti jeho vědomí o protiprávnosti použitého násilí, po případě vědomí protiprávnosti předsevzatého jednání, přesahujícího co do vhodnosti použitých prostředků

a co do účelnosti nezbytnou potřebu. Vzhledem k zodpovídání se obžalovaného a k údaji svědkyně Anny M-ové u četnictva měl se proto nalézací soud vypořádati případným způsobem s námitkou, že obžalovaný zamýšlel chlapce jen potrestati nebo postrašiti za krádež ovoce, pokud se týče, že chtěl zjistiti pravdivost jeho údaje, že ovoce dostal od hlídače, a měl posuzovati čin stěžovatelův i s hlediska pouhého zlého nakládání, provázeného lehkým uškozením na těle, přihlížeje k nevhodnosti a ke špatnosti činu, k velikosti a k povaze ublížení a k vlastnosti osoby, které bylo ublíženo (§ 412 tr. zák.). Nalézací soud měl při tom vzíti v úvahu, že od místa, kde obžalovaný hoch přistihl, a od stromu, kde ho uvázal, bylo jen nedaleko do dvora, kdež mohla býti totožnost chlapcova snadno zjištěna, a měl uvažovati, zda intenzita použitého násilí byla vhodným prostředkem k dosažení cíle, obžalovaným podle jeho zodpovídání se zamýšleného. Úvahy ty byly by pak ve svých důsledcích ho vedly k dalšímu rozboru a úsudku, zda (a proč) snad obžalovaný přece jen nezamýšlel zasáhnouti v osobní svobodu Jana P-a, ve svobodu jeho volného pohybu, zda mohl nebo musil si býti vědom při svém činu, provedeném snad z jiného úmyslu, že protiprávně zasahuje v tuto svobodu a že hoch může jeho jednání pociťovati (pociťuje) i jako takovou újmu. Rozsudek nepřihlíží k oněm námitkám, neuvádí vůbec důvody, proč dochází k přesvědčení o zlém úmyslu a o vědomí obžalovaného ve směru zločinu podle § 93 tr. zák., ohledně subjektivní stránky zločinu nezjišťuje skutkově řečené podstatné náležitosti, nýbrž spokojuje se pouhou citací zákona; trpí proto zmatkem neúplnosti a nedostatkem důvodů podle § 281 čís. 5 tr. ř.

Čís. 3867.

Jest vyloučeno, by týž trestný čin byl spáchán úmyslně (§ 197 tr. zák., § 205 a) tr. zák.) a při tom i z nedbalosti (§ 486 tr. zák.).

Pokud jest možný a pokud jest vyloučen reálný souběh přečinu úpadku z nedbalosti se zločinem podvodného úpadku.

(Rozh. ze dne 10. května 1930, Zm I 482/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 22. dubna 1929, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem zpronevěry podle §§ 183, 184 tr. zák., zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák. a podvodného úpadku podle § 205 a) tr. zák. a přečinem úpadku z nedbalosti podle § 486 čís. 1, 2 a 3 tr. zák., zrušil však podle § 290 tr. ř. výrok napadeného rozsudku, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák., podvodného úpadku podle § 205 a) tr. zák. a přečinem úpadku z nedbalosti podle § 486 čís. 1, 2 a 3 tr. zák. jako zmatečný, důsledkem toho zrušil i výrok o trestu a výroky s tím související a věc vrátil nalézacímu soudu, by o ní v rozsahu zrušení znova jednal a rozhodl, mimo jiné z těchto